

III. Societate și Antropologie culturală/ Society and cultural Anthropology

Atestări documentare referitoare la localitatea Buteni (Arad)

Documentary certification from Buteni (Arad)

Corina Bejan Vasca,
Universitatea de Vest "Vasile Goldiș" din Arad

Abstract

The Hungarian and Romanian historiographers published many documentary certifications regarding Buteni village, from Arad county, whose history dates from the beginning of the 14th century. The documentary certifications retrospect to anthroponyms and toponyms by the semantical, etymological and dialectal point of view.

Key words: village, natives, population, places, animals, plants, etc

După Coriolan Suci¹, localitatea este atestată în anul 1387: *Buteni*, u. *Buttin*, *Körösbökeny* [1387 *Buchyn* (la Márki Sándor, *Aradmegye és Arad 52 sabad királyi város története*, vol. II-1, Anul 1892, p.225), 1446 *Bewken*, 1484 *Beken*, 1498 *Bewkewn* (la Csánki Dezső, *Magyarország történeti földrajza a hunyadiak korában*, vol. I, Budapesta, 1890, p. 728), 1619 *Bekeny* (la Veress Andrei, *Documente privitoare la istoria Ardealului, Moldovei și Țării Românești*, vol. IX, p. 203), 1745 *Buttyén* (Gheorghe Ciuhandu, *Românii din Câmpia Aradului de acum două veacuri*, Arad, 1940, p. 199), 1808 oppidum *Buttyén* vel *Butyén* vel *Butyin* aut *Bököny*, *Bekeny*, *Buténi* (Johannes Lipszky de Szedlicsna, *Repertorium locorum objectorumque in XII tabulis mappae regnorum*). După noua împărțire administrativ-teritorială aparține județului Arad.

Alexandru Roz și Kovács Géza² dau prima mențiune documentară în 1332 pentru *BUTENI*, *Buken*, *Bewken*, *Bothyanfalwa*, *Bekeny*, *Buttyin*,

Körösbökeny. Se dă și evoluția demografică, care în 1922 era de 2083 de locuitori: M. St. Közl.

Un alt document menționează localitatea ca fiind populată din 1326¹.

Istoricul maghiar Márki Sándor susține că în 1334 localitatea avea și o biserică parohială².

O altă atestare aparține istoricului maghiar Kniezsa István, în lucrarea *Keletmagyarország helynevei* (Ținutul Ungariei Răsăritene = Transilvania), *Arad megye*, în *Magyarok es Romanok*, vol. I, Budapeșt, 1943, p. 188. Aici apare numele localității, ca în majoritatea lucrărilor, sub forma ungurească *Bökeny* - Buteni (I, 326) *Buken* Cs. 728 ó magyar Bökeny szn. és nemzetségnner (vo. Karácsony, *Magyar nemzetsége*, I, 289) vo. meg Bökeny, kl. 17. Bökeny nu înseamnă nimic în maghiară (forma aceasta reprezintă pronunțarea ungurească a toponimului).

După Iorgu Iordan, *Toponimia românească*, București, Editura Academiei, 1963, numele de localități derivate cu sufixul *-eni*, pluralul lui *-eanu*, ca și cele obținute prin adăugarea sufixului *-ești*, pluralul lui *-escu*, se puteau forma direct de la numele de persoană, funcția sufixului fiind aceea de a indica originea personală a locuitorilor, “adică a descendenților celui ce a întemeiat sau a stăpânit satul” (p. 157). Din cele de mai sus, s-ar părea că n-ar mai fi nevoie să presupunem că de la antroponimul *Buta* s-a format un toponim **Buta*, de la care, cu ajutorul sufixului *-ean*, pluralul *-eni*, s-ar fi format oiconimul *Buteni*.

În *Voievodatul Transilvaniei*, Ștefan Pascu afirmă că numele multor sate derivă din antroponime. Cele cu sufixul *-ești* (*-ăști*) de origine *tracă* și cele cu sufixele *-ani* (*-eni*) provin de la descendenții unui moș comun – întemeietorul sau stăpânul așezării.

După părerea noastră, numele localității *Buteni* ne trimite la un antroponim, *Buta*, devenit toponim, **Buta* (cf. oiconimul *Buta*, sat, comuna *Negrași*, jud. Argeș, *Buta*, sat, comuna *Crâmpoia*, județul Olt), de la care cu sufixul *-ean*, plural *-eni* s-a format *Buteni* (cf. și oiconimul omonim *Buteni* (sat, comuna *Măguri*, județul Cluj). De la *Buta*, un hipocoristic, după model slav, din *Budimir*, *Budislav*.³

Antroponimul *Buta* trebuie să fi fost destul de frecvent în Munții Apuseni. De la el s-au format și alte nume de localități: *Butani*, sat, comuna *Mărgești*, județul Bihor, *Butești*, sat, comuna *Mogoș*, județul Alba.

Interesant este că localnicii nu-și spun *buteneni*, ci *butinceni* și *butincenițe*, ceea ce vine în sprijinul versiunii că numele satului este format de la numele de persoană *Butin* < *Bute* + suf. *-in* (cf. *Dobre* - *Dobrin*, *Bodea*

- Bodin, cf. Marius Sala în “Familia” nr. 12/1973, p. 20), sau *Buta* cu sufixul *-in* (slav, care arată posesia, conform atestării documentare Buttyin, Bucheny etc.), cu feminiul *Butinca*, de unde apoi cu sufixul *-ean* derivă numele ce și-l dau locuitorii și sub care sunt cunoscuți de cei din împrejurimi: *butin (ca)* + sufixul *-ean*: *butincean*, plural *butinceni*; feminin *butinceniță*, plural *butincenițe*.

Antroponimul *Buta* (Buta Mark) este atestat în localitatea Buteni la 1746¹ și la 1766 *Butta* (Mark) în “Conscripția locuitorilor din districtul Boros – Jenoviensis inclus în comitatul Arad. 1766. Târgul Buttyin”². Butan Togyer – ASA, fond PJA, seria CU, dosar nr. 27/1777-1834, f. 22-29.

În urmă cu 50 de ani și până în prezent, numele *Buta* există în comuna Hălmagiu (Munții Apuseni), județul Arad.

Localitățile aparținătoare administrativ de comuna Buteni sunt atestate documentar în secolele XV și XVI.

*Cuied*³ u. Kujed, Köved

1447 Kewed (Csanki I 735), 1746, 1828

1851 Kujéd (Ciuhandu 188; Nagy I 30, Fényes)

Cuied magh. *Köved* (Petrovici, SCL, V, 1954, p. 444)

*Berindia*⁴, Berindeni, u. Berindia, Borosberend

1553 Beryndan, Berende (Márki, II-1224)

1619 Berendia (Veress Doc. IX 203), 1828, Beréndia (Nagy I 29, 1851 Berendia (Fényes)

1913 Borosberend (H)

*Berindia*¹ probabil antroponimul românesc *Berin*, atestat de N. A. Constantinescu în *DOR* (p. 199) + sufixul maghiar *-d* + *-ia*² (cf. oiconimul bănățean *Berin*, sat aparținător de comuna Sacoșu Turcesc, jud. Timiș)³ *Livada*⁴, *Paulian*, *Govoșdia* u. Govósdia, Gozd (azi *Paulian*) 1553 Gosd, 1574 Csoozd < Csozd > (Márki II – 1230, II – 2162), 1746, 1828, 1854 Govosdia (Ciuhandu 229; Nagy I 29; Fényes), 1913 Gosd (H), 1964 Livada (i. a.) *Govosdia* < toponimul slav Gvozdu “pădure” + sufixul *-ia*⁵.

O înregistrarea ulterioară a toponimului *Buteni* o întâlnim sub forma ungurească la Kniezsa István⁶.

Sebök László, menționează aceste localități cu denumirile în ambele limbi⁷, cu mențiunea că față de Kniezsa Istvan denumirile localităților sunt atestate în județul Arad (n.n., în România).

Buteni (Arad) Körösbökény (Arad)⁸.

Berindia (Arad) Borosberend (Arad)⁹. .

Cuied (Arad) *Köved* (Arad)¹⁰.

Livada (*Paulian*) (Arad) *Gósd* (Arad)¹¹.

Clasificarea toponimelor din punct de vedere semantic

După conținutul semantic, toponimele se grupează în mai multe feluri: câteva sunt denumite după orientarea în teren (*Cálea căta Válea Stâniei*, *Línia căta Válea Măgurii*, *Línia căta Vârfu Măgurii*, *Întră Crácuri*, *După Taléciuri*, *După Ogrézi*), altele după satele din jur (*Drúmu Chisindíei*, *Drúmu Șábișului*, *Drúmu Bârsî*, *Drúmu Cuiédiului*).

Indicarea locului se face, de obicei, cu ajutorul prepozițiilor (*Cálea căta-Válea Stâniei*, *Întră Crácuri*, *După Taléciuri*), sau prin folosirea genitivului (*Drúmu Chisindíei*).

Un număr destul de mare de toponime indică natura terenului din locul denumit (*Lespadáriu*, *Parău Măturîșului*, *Pârlitúri*, *Mláștina din Sărătúrá*, *Pléșu*, *Funeáță*, *Miriște*, *Cetrári*, *Crișu Mort* “sec”, *Groș*, *Țarinióri*, *Parău pa Dúnga Maxâni*, *Ciorgói*).

Altele, printr-o metaforă, sugerează forma terenului (*Bárda*, *Blídu Pópii*, *Triholâmburi* - *tri* = “trei”).

Destul de multe toponime sunt numite după anumite însușiri care rețin atenția:

- dimensiuni (*Cálea Látă*, *Căleanu Lung*, *Ceúșu Lung*, *Ceúșu Scurt*, *Câmpulung*, *Gépu Mare*, *Gépu Mic*, *Maxâna Máre*, *Parău Mic*, *Válea Mică*, *Válea Mare*);

- culoare (*Crișu Alb*);

- alte însușiri (*Parău Répede*, *Parău Rău*, *Válea Sácă*, *Válea Máre*, *Crișu Mort*).

O altă categorie de toponime provine de la nume de persoane. De cele mai multe ori, mai ales când se indică proprietatea, sunt folosite în cazul genitiv pe lângă un apelativ (*Cálea lu Kórek*, *Parău Morcanului*, *Parău Zdrâncului*, *Ciócu lu Patrúț*, *Parauțu lu Nădejde*, *Parău lu Avrám*, *Fântâna lu Iorcoșánu*, *Grégina Blágului*, *Pódu Céccii*, *Rúga Gágiului*, *Parău de Dealu Bári*). Se formează cu ajutorul unei apoziții derivată din nume de persoană plus sufixul - *ești* (*Tău Brândușéști*). Alte toponime însă nu arată proprietatea, ci locul unde vreun om își avea locuința și al cărui nume boteza și locul (*Strúnga la Nița*, *Strúnga la Dúru*, *Pádúrea la Balanésescu*, *În Hotarul Chisindíei*).

Unele denumiri sunt formate de la nume de animale (*Fântâna Bóilor*, *Cálea Cáilor*, *Bálta Cálului*), sau de la nume de păsări (*Vârfu Bérzî*, *Parău Córbului*).

Numele de plante, specifice locului respectiv, pot da, de asemenea, denumirea terenului (*Pruniștea, Vălea Gorónilor, Vălea Arinilor, Dealu Viiilor, Podul de la Gazăță, Caprafoi*).

Uneori, ocupațiile pot ajuta la indicarea locului (*Coasta lu Pópa Toderás, Drúmu Cócínilor*).

Sunt legate de agricultură și oierit (*Malaiște, Varáticu, Parău Purcarétului, Pașunátu, La Ciriparie, La Valáie*).

Câteva toponime indică stări sociale sau etnia (*Parău Sarácului, Jupâneása, Bálta lu Țágán*) sau instituții de stat (la O.R.I.F., Sătésu).

Alte toponime sunt legate de practici religioase, de credințe, de superstiții (*Piátra Drácului, Rúga Gágiului, Fântâna de la Rúgă, Butínca*).

Piátra Drácului e un stean (= stâncă) mic de piatră, deasupra de *Fântâna Bóilor*, care mai păstrează în el niște urme, de parcă ar fi piciorul unui uriaș. O urmă asemănătoare se află pe dealul *Șândioára*, la 2 km de *Fântâna Boilor*, peste Criș. Oamenii spun că în aceste locuri ar fi avut cetăți niște *nezdraveni* (= uriași), care au stăpânit pământul înaintea oamenilor. O fată a acestora ar fi ieșit într-o primăvară afară și a văzut doi oameni și patru boi arând pământul. Neștiind ce găze sunt, i-a luat pe toți în poală și i-a dus tatălui ei. Acesta i-a spus că aceștia sunt oameni și să-i ducă cu grijă înapoi, fiindcă ei vor stăpâni pământul după dispariția lor.

Rúga Gágiului (rugă=troiță) se zice că a fost ridicată de neamurile unui om care avea pământ acolo, în amintirea lui. Legenda spune că omul venise într-o zi la holdă, a băut apă dintre-o baltă ce era acolo, a căzut jos și a murit.

Butínca este numele unei cetăți despre care se zice că a existat cu vreo șase sute de ani în urmă, pe steanul de lângă Fântâna Boilor. Azi nu se mai păstrează nicio urmă, nici locul nu mai poartă denumirea de Butinca, ci doar legenda circulă despre castelanul de la Butinca, cel care în cele din urmă a plecat în străinătate. Scrisoarea din Olanda, sosită cu vreo șase ani în urmă de la un urmaș al său, poate dovedi că legenda s-a născut de la un adevăr istoric (1965 – n.n. C. V.).

Un număr mic de toponime păstrează amintirea unor evenimente istorice, care plutesc între istorie și legendă (*Tău Túrcului, Groápa Valácului, Drúmu Ardeálului, “Zarándului”, Țil, Cálea Cáilor*).

Drúmul Ardeálului era numit astfel pe vremea Austro-Ungariei și venea de la Joia Mare, trecea prin centrul Buteniului, îndreptându-se spre Cuied, Șilindia, Târnova, Arad. Era însemnată aproape pe fiecare casă de pe marginea drumului cu câte o tăbliță cu denumirea *Erdely ut* în maghiară (=

Drumu Ardealului). I se mai spunea și *Drúmu Zarándului*, fiindcă străbătea toată zona Zărandului.

Cálea Cáilor și *Tău Túrcului* amintesc aceleași evenimente istorice din vremea când turcii stăpâneau și Ardealul. La Chisindia, sat mai vechi decât Buteniul, se afla garnizoana unui conducător turc numit Kurt Beg, care avea o vestită herghelie de cai. Caii erau adăpați și crescuți sus, la *Tău Túrcului*, unde era un izvor, *Izvorul Turcului*. Numele tăului vine de la turcul care trăia acolo și îngrijea caii. Localnicii spun că, după retragerea turcilor, acest turc, obișnuindu-se cu locurile de aici, a rămas la noi. Copiii lui ar fi coborât de pe culme până în satul din apropiere, *Álmaș*, unde s-au căsătorit. Cert e că există și azi în *Álmaș* o familie care poartă numele *Turc*. Calea pe care caii urcau până la izvor să se adape, a rămas cu denumirea *Cálea Cáilor*.

În denumirea toponimelor adesea întâlnim și factori psihologici, acestea fiind create după porecla unor persoane care au pământ în zonele respective (*Parău lu Pițâgúș*, *Háda lu Gióma*, *Dealul la Argilenoáie*, *Báia lu Chițău*, *Dâmbu la Topór*, *Coástea lu Murghéșu*) și, mai rar, după porecla localității spre care sunt orientate (*Drúmu Căcărăului*). Majoritatea sunt folosite în genitiv pe lângă un apelativ, dar se întâlnesc și construcții mai vechi, cu prepoziția *la*: *Dealul la Argilenoáie*.

Stratificarea etimologică a toponimelor

Unele toponime sunt foarte vechi, provenite încă de la traco-daci. Așa este numele celor două Crișuri - *Crișul Alb* (în antichitate de fapt, *Miliarae*) și *Crișul Mort*, fosta albie a Crișului, actualmente secată.

Numele topic *Cléciova* e de origine slavă veche, conținând sufixul slav *-ova*, plasat în special pentru a forma nume de persoană¹.

De la toponimul slav *Cérna* + sufix. rom. *-aia* s-a format numele topic Cernaia.

Numele date de oficialități satelor din jur sau denumirile oamenilor, după aspectul terenului, sunt maghiare. Majoritatea sunt formate cu sufixul maghiar *-d (-ia)*¹:

- *Berindia* [< antrop. maghiar, *Bérény* + suf. *-d (-ia)*]

- *Chisindia*²: citez după Kniezsa István, în traducere românească “nu se știe de unde provine acest nume. Tradus în slavonă rezultă un nume greu de pronunțat, rămânând numele inițial maghiar”.

În Coriolan Suciul e atestată din 1349, *Kiszindia*, *Keszend*.

- *Cuied*³ atestat de Coriolan Suciu în formele *Kujed*, *Köved*. Așezarea sa pe niște dealuri pietroase justifică sensul cuvântului maghiar *Köved*, “loc de piatră”.

- *Căcărău* - nume sub care e cunoscută localitatea *Joia Mare*, vezi lista “nume proprii de locuri”. Explicația numelui ar putea fi dată din maghiarul *Kö Kara*, “stâlp de piatră”.

- *Govoșdia*⁴ - atestată pentru prima dată în 1553 sub forma *Gosd*, 1754 *Csoozd*, 1746 *Govoșdia*. Actualmente localitatea se numește Paulian, dar localnicii utilizează tot denumirea *Govoșdia*.

- *Șilindia*⁵ - după opinia lui Kniezsa István, nu se cunoaște proveniența acestui nume, iar pronunțarea lui românească ar veni din maghiară.

În majoritatea cazurilor, locuitorii au dat nume locurilor din jur cu cuvinte, cu elemente formative românești, dintre care cele mai multe sunt apelative sau antroponime.

Toponimele provenite din nume de persoane au fost explicate în capitolul precedent.

Apelativele ce stau la baza respectivelor nume topice sunt, cele mai multe, elemente românești vechi, sensul unora păstrându-se până azi, iar al altora s-a pierdut pe parcurs.

Părău, *măgură*, *mal*, *groapă*, *strungă*, *baltă*, ș.a. sunt apelative vechi, comune cu albaneza, moștenite probabil de la traco-daci.

Apelative vechi românești, de origine latină, sunt și *chéie* “loc îngust în deal pe unde se poate trece din o localitate în alta”, *cúlme*, *gîră*, *dos* “partea umbrită a dealului”, *fețâie* = (față) “partea cu soare a dealului”, *fântână* (și cu sens de izvor), *picuí*, *munte*, *vad*.

Apelativele românești *pâjiște*, *péșteră*, *săliște*, *úliță* ș.a.m.d. sunt de origine slavă veche.

Din slava meridională au intrat în română apelativele *crac* “ramificație a unui vad”, *deal*, *drum*, *livádă*, *pârleaz*.

Chiar și unele topice care au la bază elemente maghiare sunt formații românești dintr-un apelativ de origine maghiară: *tău*, *rât*, *dulău*, *holâmb*.

Întâlnim și apelative românești împrumutate din maghiară: *rât*, *tău*, *dulău*, *holâmb*, *halastău*. De la apelative românești de origine maghiară sunt formate *Zugău* “zăgaz”, “cascadă” (< magh. *zugó*, “stavilă”), *Ageág* (< magh. *agyag* “pământ lipicios, cleios”, “argilă”, “lut”), *Taléci* (< *talechi*, *telechi*, *teleci* “grădină”, “pământ cultivat”, “moșie” < magh. *telek*).

De remarcat numărul mare de apelative regionale întâlnite: *vopi*, *dalbină*, *hadă*, *șclog*, *gep*, *ciripărie*, *stean*, *borói*, *mal*, “pământ galben lunecos”.

Fapte dialectale

Aproape orice fenomen fonetic, gramatical sau lexical prezent în graiurile vecine (crișene și bănățene) este reprezentat și de toponimie.

a) În fonetică întâlnim:

- accentul, de obicei, cade pe prima silabă, probabil sub influența maghiară, la unele substantive: *Grédina*, *Blágului*, *góron*, *Gúra Úliťi*.

- *ă* pro tonic > *a*: *Parău Rău*, *Parău Sarácului*, *La Valáie*, *Varácicu*, *zacátore*, *saláš*.

- *ă* > *e*: *Grédina Blágului*, *Dúpa Ogrézi*.

- *i* > *â*: *belťáie*, *Drumu Kisândii*.

- *e*: *Drúmu Cuiédului*, *Vârfu Bérzi*.

- *o*: *Târsalóca*, *Zacátore*, *Cóste*.

e și o sunt caracteristice Transilvaniei (inclusiv Crișanei).

- *uo* inițial uă: *Saivánu Uăilor*; *Valea Uărniťi*.

- asimilări: *Funeáťă* “Fâneáťă”, cu *â* labializat de labiodentală *f*.

În sistemul consonantic întâlnim particularități specifice Transilvaniei ca:

- pronunțarea dură a unor consoane precum: *ș*, *z*, *ț*, *r* – *Drúmu Bârsťi*, *Gúra Uliťi*, *Părău la Vârfu Bérzi*, *Ţălină*, *Părău lu Piťăguș*, *Tău la Ogoáră*.

Palatalizarea labialei *p* se realizează sub forma:

- *K* > *c*: *Cetriș*, *Cetrari*, *Cetriș* < *Ketriș* < *Pietriș*

Un fenomen vechi este menținerea unui *r* (*r* palatal) în sufixul *-ari* (*-arius*): *Lespadáriu*.

Sunt caracteristice graiului bănățean:

- *c* > *œ*: *Drúmu Cóaenilor*, *Æernáia*, *Æorgói*.

- *g* > *z*: *zep*

- *d* + *e*, *i* > *ď*: *Drúmu Cuiédiului*, *Bóďišu*.

- *t* + *e*, *i* > *æ*: *Varáæicu*, *Conæenít*, “*Cerceju*”.

b) Morfo-sintaxa

Particularitățile morfo-sintactice întâlnite sunt:

- prezența unor feminine realizate printr-un sufix morfologic deosebit: *Jupâneása*.

- folosirea unor genitive vechi cu articol hotărât enclitic, la nume de persoane masculine: *Parău Morcánului*, *Podu Ceeii*, *Câmpu Sávului*.

- în toponimul *Balta lu Ţăgán*, articolul *lu* ar putea fi articolul hotărât proclitic în fața numelui masculin comun, ca în limba veche.

Afirmația este întărită și de faptul că locul unde se află balta respectivă este în apropiere de marginea satului, unde câteva uliți sunt locuite de țigani. Nu avem cunoștință să fi existat în sat vreun antroponim *Țigán*.

- genitivul cu de: *Parău de Deálu Bării, Paraúța ői Tri Scáune*.

- indicarea locului în funcție de un nume de persoană se realizează în special cu prepoziția *la*: *Strúnga la Nița, Tău la Ogoáră, Balta la Ciriparie*.

- prezența numeralului în formarea unor apelative: *Triholâmburi, Paraúța ői Tri Scáune, Æeli Tri Fântâni őin Târsaloca*.

- prezența unui verb la participiu: *Concenit* (< *conenit* “loc oprit, pășune, izlaz”).

c) *Formarea toponimelor*

În formarea toponimelor întâlnim sufixe:

- colective:

- *iște*: *Pruniște* (< subst. *prun* + suf. *-iște*), *corniște* (subst. *corn* + suf. *-iște*), *cânepiște* (< subst. *cânepă* + suf. *-iște*).

- *iș*: *Maturîș* (< subst. *mătură* + suf. *-iș*).

- *ărie*: *Āiriparie* (< subst. *siripă* + suf. *-ărie*).

- augmentative:

- *oca*: *Târsaloca* (< subst. *târseală*, var. a lui *târșeală*, “curătură, loc în pădure unde s-au tăiat copacii” + suf. *-oaca*).

- diminutive:

- *ița*: *Chiciorița* (< subst. *chicioră* + suf. *-iță*).

- *uș*: *Vidrúșu* (< subst. *vidră* + suf. *-uș*).

- *uță*: *Țarinúță* (< subst. *țarină* + suf. *-uță*).

Alte sufixe:

- *esc*: *Satescu* (< subst. *sat* + suf. *-esc*), *Filipești* (< antrop. *Filip* + suf. *-ești*).

- *et*: *Purcarét* (< subst. *porcar* + suf. *-et*).

d) *Lexicul*

Apelativele cu sensul lor, toponimele provenite de la termeni regionali, le-am urmărit în capitolele precedente.

Amintim aici câteva apelative caracteristice numai zonei Zărandului, unele puțin frecvente sau chiar neatestare în alte arii: *dalbină, hadă, zep, halaștău, dulău, șclog, holâmb, stean, borói, mal* “pământ galben, lunecos”, *ciriparie* “țiglă.

DE CORELAT CU REALITAEA

Note:

¹ Coriolan Suciu, *Dicționar istoric al localităților din Transilvania*, vol. I, A-N, București, Editura Academiei (1967), p. 115.

² Alexandru Roz, Kovács Géza, *Dicționarul istoric al județului Arad*, Arad, 1997, p. 71-72.

¹ Ștefan Manciulea, *Românii din Crișana și Sătmar*, p. 99, după Márki Sándor.

² Márki Sándor, *Diplomatarium Aradiense*, mss. de la Muzeul județean Arad.

³ Ștefan Pașca, *Nume de persoane și nume de animale în Țara Oltului*, București, 1936, p. 194.

¹ Gh. Ciuhandu, *Românii din Câmpia Aradului de acum 2 veacuri*, Arad, Diecezana, 1940, Anexa III, p. 199-202 (*Conscripția locuitorilor din districtul Jenoviensis. Anul 1746. Satul Buttyen*).

² Muzeul feudal Arad (MFA), nr. 1590, mss. Nepaginat.

³ Coriolan Suciu, *op. cit.*, vol. I, p. 183.

⁴ Coriolan Suciu, *op. cit.*, vol. I, p. 73.

¹ Coriolan Suciu, *op. cit.*, vol. I, p. 183.

² N. A. Constantinescu, *Dicționar onomastic românesc*, București, 1963; abreviat = DOR.

³ Remus Crețan, Vasile Frățilă, *Dicționar geografico-istoric și toponimic al județului Timiș*, Timișoara, Editura Universității de Vest, 2007, p. 197.

⁴ Coriolan Suciu, *op. cit.*, vol. I (A-N), p. 360.

⁵ Vasile Frățilă, Viorica Goicu, Rodica Suflețel, *Dicționarul toponimic al Banatului*, vol. IV (F-G), Timișoara, 1986, după Emil Petrovici, *Daco-slava*, în "Dacoromania", X₂, 1943, p. 2.

⁶ Kniezsa István, *Keletmagyország helynevei (Arad megye) în "Magyarok és Románok"*, vol. I, Budapesta, 1943, p. 127, nota 3.

⁷ Sebök László, *Határonkon Túli Magyar Helységnévszótár (Dicționarul localităților de peste hotare)*, Budapest, Teleki László Alapítvány (Editat de Fundația Teleki László), 1997.

⁸ Sebök László, *op. cit.*, p. 122.

⁹ Idem, *op. cit.*, p. 118.

¹⁰ Idem, *op. cit.*, p. 131.

¹¹ Idem, *op. cit.*, p. 146.

¹ Iorgu Iordan, *Top. rom.*, București, 1963, p. 473-474.

¹ Kniezsa István, *op. cit.*, 127, nota nr. 3.

² Idem, *ibidem*, 1.188, C. Suciu, *op. cit.*, p. 143.

³ C. Suciu, *op. cit.*, p. 183.

⁴ Idem, *ibidem*, p. 300.

⁵ Kniezsa István, *op. cit.*, p. 189.